

Biblioteka
IN

Urednik
Anja Marković

Naslov originala
Ahmet Ümit
BEYOĞLU'NUN EN GÜZEL ABISI

Ova knjiga je objavljena uz pomoć Ministarstva kulture i turizma
Republike Turske, u okviru projekta TEDA.

This book has been published with support of the Ministry of Culture
and Tourism of Republic of Turkey in the framework of TEDA Project.

Copyright © Ahmet Umit
Copyright © Kalem Literary Agency
Copyright © ovog izdanja dela *Dereta*

AHMET UMIT

Šapat krošnji u ukletoj četvrti

Prevod sa turskog
Miloš Mitić
Aleksandar Šurbatović

Beograd
2015.
DERETA

*U znak sećanja na ljude koji su
bili primorani da napuste ovo tlo...*

*Ljubav čini život čudesnim.
Ubistvo čini smrt neobičnom.*

Tama... tama naizgled još gušća zbog mraza. Iz daljine dopiru zvuci pesme, vesela vriska žena, bučno urlanje pijanica. Neko proklinje nebesa. Neko možda jeca, a neko drugi možda baš sada umire sred ove kakofonije i meteža. Nije ga briga. Ne oseća ništa više osim gneva... gneva koji prodire u svaku poru njegovog bića i od koga mu podrhtava čitavo telo. Kao da nije svestan ove zabačene ulice i drevne četvrti kojom prolazi, ovih zubom vremena nagriženih kuća preteklih iz slavni vremena grada, mraza i noći. Hoda, ne znajući kuda, zaslepljen mržnjom. Ljubomora, to zeleno-oko čudovište, okovala mu je srce čeličnom kandžom.

Žene, dopire glas iz dubina njegove svesti. Žene. Sa njima ne smeš da se upuštaš ni u šta. Jer čim pomisliš da si ih zaveo, spoznaš da si, zapravo, ti onaj koji je zaveden. Na ulici iskrснуše prikaze žena iz njegovog života kako jedna za drugom ničice padaju na kolena. Sve do jedne pognutih glava i očiju punih tuge... sve do jedne slomljenih srca. Ne obazirući se, nastavi da hoda kao kroz blato, ali se one iznova pojavile. Žene, začu se ponovo glas. Nikada im nećeš pobeći; njihovi duhovi će te proganjati dok si živ.

Udahnuvši duboko, uspe da odagna glas iz glave. Istovremeno nestadoše i prikaze. Jak miris dima mu je ispunjavao pluća i terao ga na kašalj. Jedva se uzdrža od psovke koja mu je bila na vrh jezika. Kakve bi svrhe uopšte imala? Ubrzao je korak, uprkos tome što nije znao kuda se zaputio. Ono što je isuviše dobro znao je da nema rešenja. Hodao je stisnutih pesnica, krupnim i teškim koracima. Jedino čega je bio svestan je desno oko koje mu je nekontrolisano žmirkalo. Možda ga upravo zato obuzima gnev. To desno oko,

koje nikada nije uspevaio da kontroliše, uvek bi zavrljavilo kada je bio van sebe. Kako je moguće da su ljudska stvorenja tako jadna?

Kada bi samo mogao da se izvuče iz ove tame i stigne do ekstatične i uskomešane gomile u ulici Istiklal... možda bi ga boje, svetla i zvuci izvukli iz dubine očaja u koji je upao. Kada bi se umešao u veselu masu koja proslavlja dolazak Nove godine... možda bi došao kraj ovoj ljubomori, mržnji i praznini koje su mu šćepale dušu. Možda bi ih ledeni vetar sve razvejao, i sve opet bilo kao u mladosti, u Cirihi... poput noćnih šetnji obalom jezera. Onako kako je bilo pre nego što je došao u ovaj grad kojem je i bog rekao laku noć...

U tom trenutku začu bat koraka. Zbog buke, nije znao da li ga sluh vara. Možda je u pitanju bio samo odjek sopstvenih koraka? Sav se pretvorio u uvo, ne usporavajući hod. Napeto je osluškivao zvuk koji se odbijao od oronulih zidova ovih kuća koje su odavno odživele svoje. Više nije bilo sumnje: neko pritajen i zlokoban pratilo ga je u stopu, uskladiivši ritam koraka i dah sa njegovim.

Da li je došao taj dan? Da li je ovo trenutak kada njegove noćne more postaju stvarnost? Sada? U ovom času? Ma koliko delovalo čudno, u sebi oseti nagoveštaj smirenja. Da, jasno oseti kako mu grudi čak nadima ushićenje. A zašto i ne bi? Možda bi tako bilo najbolje. Time bi se ovo dugogodišnje mućenje privelo kraju i konačno bi našao mir, a svi njegovi gresi bili bi okajani. Privlačio ga je osećaj predaje koji mu obuze dušu kada je najmanje očekivao. Stavio se u ulogu ubice koji repetira pištolj i stavlja prst na obarač. Jedan pucanj, i osećaj poniranja. Ukus krvi koja mu curi niz usta. Ali, sve to najednom išćeznu i vrati mu se volja za životom. Ljubomora, srdžba i griža savesti zbog ljubavi, brzo su ga vratile u stvarnost. Ne, još nije vreme. Nije još vreme za umiranje. Iznenađeno prizva u sećanje reči svog ujaka. Reči koje bi ovaj promrmljao posebnim tonom dok bi potkresivao svoje uvijene brkove. „Bolje da kuka njegova majka, nego moja.”

Smireno otkopča kaput i desnicom poseže za pojas. Umirujuća hladnoća drške pištolja podseti ga na gnev koji tek što je preva-zišao. Pištolj je, kao i uvek, napunjen. Sve što treba da uradi je da se okrene i da zapuca. Samo mirno, ne dopuštajući da mu zadrhti ruka ili da promaši metu... baš kao i toliko puta pre. „Bolje da kuka njegova majka, nego moja.” Čvrsto stisnu dršku i lagano izvadi pištolj. Okrete se, ali ne stiže da nacilja. Oseti oštar nalet vetra s leva, bešuman, ali snažan. Osvrnu se u tom pravcu. Tamo se, skriven tamom, nalazio neko. Neko koga veoma dobro poznaje. Pokuša da se osmehne ubici iz mraka. „Znao sam”, reče pre no što se srušio na pločnik. „Znao sam.”

„Izgleda da je ubica bio brži”

Novogodišnja noć je za nas policajce pravi košmar. Noć u kojoj se svi vesele i zabavljaju, razdragano i neumorno plešu, za nas je običan užas; mračna, krvava i beskrajna mòra koja počinje od podneva i traje sve do svanuća prvog dana u godini. Nikada ne prolazi bez incidenta. Uvek se dogodi neka pucnjava, neko potegne nož, neko nekoga ubije... tako je bilo oduvek, i ostaće zauvek. Zbog toga za nas ne postoje praznici, i svi smo strašno nervozni. Dok se jedni provode u otmenim restoranima i noćnim klubovima, a drugi kod kuće u krugu porodice, mi dočekujemo Nove godine skromno, u svojim bednim stanicama, gotovo svi u lošem raspoloženju, često i gore od toga, napeto iščekujući kakve će vesti sa terena stići putem radio stanice. Začudo, veče za sada prolazi mirno, izuzev retkih povreda ili onih sramnih napada koji su za svaku Novu godinu redovni na Taksimu¹. Možda je ovo izuzetak od pravila i niko neće biti ubijen. Možda će večeras ubice da se manu svog posla... Tek što su počela da se rađaju takva nadanja, dok je Ali stajao i grickao poslednje mrvice kolača od malina zaboravljenog na stolu, a ja srkao kafu, sa predajnika dopre vest o prvom večerašnjem ubistvu. U Tarlabasiju² je pronađeno telo muške osobe.

Bilo je teško razaznati detalje na ulici osvetljenoj samo bledom mesečevom svetlošću koju su povremeno zaklanjali beli oblaci. Da nije bilo rotacionih svetala patrolnih kola, ni telo ni dva policajca koja su stajala kraj njega, ne bi se videli. Na nekoliko koraka bliže,

1 Taksim – Centralni istanbulski trg. (Prim. prev.)

2 Tarlabasi – Deo drevne četvrti Pera. (Prim. prev.)

prizor je postajao jasniji; telo je ležalo ispod neosvetljene reklame sa natpisom „Klub Tarlabasista“, koja se nalazila na jednoj od onih starih urušenih zgrada četvrti Pera³. Na levoj strani svetlog kaputa, u predelu srca, poput ogromnog cveta se širila krvava mrlja. Srebrna glazura pištolja „bereta“, čvrsto stisnutog u desnoj ruci ubijenog, reflektovala je mutan sjaj pod svetlima patrolnih kola. Primitivši naš dolazak, dvojica uniformisanih kolega već su spremno stajala, no Ali se nije ni osvrnuo na njih. Pogled mu je bio prikovan na pištolj u mrtvačevoj ruci. Položivši ruke na tlo, hitro se nadneo nad žrtvu, i ne dodirujući pištolj, omirisao cev.

„Nije ni stigao da puca“, progunda ne podižući pogled. „Izgleda da je ubica bio brži.“ Baci pogled na ranu na čovekovim grudima. „Završili su posao jednim hicem.“

Bilo je prerano za takve zaključke. Okrenuh se ka policajcima koji su stajali kraj žrtve. „Jeste li ga vi pronašli?“

„Da“, reče onaj mršaviji, istupivši korak napred. „Mi smo ga našli, šefe Nevzat.“ Dakle, znao je ko sam. „Pre oko sat vremena... patrolirali smo ovim krajem. Prošle Nove godine imali smo ovde silovanje... pa kako nam se nešto tako ne bi ponovilo... uglavnom, primetili smo ga tokom obilaska. Prvo smo pomislili da je u pitanju samo usnuli pijanac, međutim... kad smo prišli bliže, shvatili smo da je mrtav.“

Zurio sam u žrtvu slušajući izveštaj svojih kolega. Tamna tečnost, krv ili pljuvačka, slivala mu se iz usta niz vrat. Bio je lep čovek: pravilnog nosa, gustih obrva, tamnih brkova i široke brade ukrašene čekinjastim dlačicama. Skrenuo sam pogled sa njegovog bledog lica na oči policajaca uokvirene podočnjacima.

„Jeste li primetili još nekog?“

„Ne. A nismo videli ni da iko beži sa mesta događaja. Ko bi se uostalom motao ovuda u tri ujutru?“

³ Pera – Na starogrčkom „preko puta“. Turski naziv četvrti je Bejoglu, nalazi se u evropskom delu, u samom centru Istanbula. (Prim. prev.)

Deklamovao je kao automat.

„A tamo?” rekoh, upirući ka prvom spratu kuće na kom je bila okačena reklama za „Klub Tarlabasista“. „Ni tamo nije bilo nikoga?”

„Nije...” Ponovo je, uprkos tome što se u vreme ubistva nije tu nalazio, odgovarao bez oklevanja, kao neko ko je bespogovorno siguran u to što govori. „Klub se zatvara u jedan po ponoći.”

„Kakav je to klub?”

„Pa običan klub...”

Iako je pokušavao da deluje staloženo, nervoza u glasu ga je odavala.

„U redu, kapiram. Šta se inače dešava u tom klubu?”

Naš mršavi kolega proguta knedlu; izgubio je prethodnu samouverenost.

„Pa, znate... tu se uveče skupljaju lokalci. Mislim, da bi se zabavili. Igraju bridž, i tako...”

„Bridž, poker...” izusti moj pomoćnik, i sam zabavljen sopstvenom upadicom. „Kocka. Hajde, gukni!”

Došao je red da i ja dodam nešto.

„Žmurite na jedno oko kada je u pitanju kockanje?”

Sada je obeshrabreni policajac jedva kotrljao reči.

„Naravno da ne, šefe. Kakvo kockanje?”

„Ni govora o kockanju, šefe”, priskoči mu u pomoć njegov krupni kolega. Imao je telo čudnih proporcija. Bio je kratkonog i plećat, ali ono što je na uznemiravajući način remetilo sklad čitave pojave, bila je glava. Sa policijskom šapkom delovala je još veća, tolika da je na kraju odavala utisak kao da je usađena u ramena. „Igraju tek onako, zabave radi. Mislite li da bismo dozvolili ozbiljno kockanje?” Dok je govorio, iz usta koja su podsećala na malu pećinu izlazio je pepeljasti dah.

„Da li biste?” insistirao je Ali. Mora biti da se smrzao, jer je zabio ruke u džepove svog tamnoplavog kaputa.

„Nipošto”, odgovori glavati policajac ne trepnuvši. Njegova smirenost je bila proračunata; nije bio prestrašen kao njegov kolega

koga ste mogli da oduvate jednim dahom. „Zar mislite da bismo to dozvolili, šefe?”

Moj pomoćnik je jedva čekao da upita još nešto, ali sam ga preduhitrio.

„Da li se u ovom klubu ranije dešavalo išta slično?”

„Mislite ubistvo? Ne, šefe. Naravno, bilo je slučajnih čarki, kao i bilo gde drugde. Ali pucnjave, ranjavanja, a pogotovo ubistava, nije.”

Nije mi baš delovao ubedljivo, ali nisam bio raspoložen da teram mak na konac. Ponovo bacih pogled ka beživotnom telu.

„Znamo li identitet žrtve?”

„Da, šefe.” Mršavi policajac je ponovo progovorio; mora biti da se malo pribrao. Izvadio je ličnu kartu u olinjalnoj foliji. „Akča Engin.”

„Je li vam bio poznat?” upitah uzevši je u ruke.

Razmeniše zabrinute poglede, ali nikako da čujem odgovor.

„Mislim, je l' ikada završio kod vas u stanici ili šta god?”

Glavati prvi povrati hladnokrvnost.

„Ne. A i da jeste, ne sećam se. Ovo je Pera, šefe. Službovali ste ovde, trebalo bi da znate. Ovo sa čim svakoga dana imamo posla je prava ludnica. Da li ti je poznat?” upita kolegu tek reda radi.

„Ne. Možda je naišla neka banda i ubila ga zbog love?”

„Čemu onda ovaj pištolj?” upita Ali, ukazujući rukom koju je izvadio iz džepa na pištolj u mrtvačevoj ruci. „Je li to samo ukras?”

„Otkud mi znamo?” Policajac koji se nije dao zbuniti imao je odgovor na sve. „Đavo bi ga znao zašto je bio naoružan.”

Ali je već bio na granici da pošizi, mada ga je ovoga puta sprečila graja koja je dopirala sa drugog kraja ulice. Zvuk tarabuke i violine... živahne pesme koja je dolazila iz grla vesele, premda raštimovane družine:

O užasa, maćeho zla, šta si nam to učinila...

šta si nam to učinila...

Sada gledaš ti, kako odlazimo mi...

sada gledaš ti, kako odlazimo mi...

Mora biti da su izašli iz obližnje mehane. Delovalo je kao da je neki veseljak, ponesen prazničnom atmosferom, odvuкао muzičare sa sobom želeći da zabavu nastavi na ulici. To međutim nije dugo potrajalo; čim su ugledali patrolna kola, muzičari prestadoše sa svirkom. Ipak, nije se radilo o nekom veseljaku, već o trojici mladih skitnica od svojih šesnaest, sedamnaest godina... Prvi, u dva broja većem kaputu, u ruci je držao violinu. Pod miškom drugog, u vrećastom džemperu koji mu je sezao do kolena, nalazila se tarabuka, a treći, u crvenoj kožnoj jakni, sa sobom nije nosio instrument, ali je ipak bio najživopisnija pojava: piratski povez preko njegovog desnog oka bio je upadljiv u istoj meri kao i njegova jakna. Verovatno je bio slep na to oko. A možda i nije, već je povez nosio štosa radi. Po svemu sudeći, bio je pevač, ali je sada, kao i ostala dvojica, zanemeo. Čak ni u novogodišnjoj noći nije prijatno da te policija uhvati kako u tri ujutru vileniš nasred ulice. Pod svetlima patrolnih kola ostali su ukopani u mestu kao ulovljeni zečevi. Od graje ljudi koji su se i dalje provodili na Taksim, sada je dopirao samo žamor koji je u ulicu donosio oštar ledeni vetar. Mrtvilo nije potrajalo dugo i mladići su počeli da se lagano meškoluje. Onaj u crvenoj jakni bio je najsmelij: posmatrajući nas jednim zdravim okom, počeo oprezno da nam prilazi, a ostala dvojica su ga sledila. Iako je momak u jakni hodao ispred njih, violinista je bio taj koji je prvi primetio leš. Ne samo da nije bio uplašen, već se, naprotiv, kretao napred sa приметnom radoznalošću. Čim je uspeo dobro da osmotri, ote mu se usklik zaprepašćenja.

„Engin! Ej, ovo je abi Engin...” okrenu se tarabukisti prestravljenom. „Keto, čoveče, gledaj! Ubili su brata Engina.”

Ovaj odlučno odmahnu glavom. „Nije to on. Misliš da je tako lako srediti brata Engina? Niko ne sme da uperi ni prst u njega.”

Glavati policajac popreko pogleda mladiće. „Narkiči!” reče besno. „Samo nam još oni fale.”

Ne trudeći se da me pita za odobrenje, podiže ruku i razdraženo povika: „Alo! Ne prilazite, klinje. Tornjajte se odavde. Tutanj!”

Nisu se obazirali na njegovo upozorenje.

„Vama govorim. Je l' sedite na ušima?”

Stavih mu ruku na rame. „Pusti ih. Možda su nešto videli.”

Pogledao me je iznenađeno. „Šta bi uopšte mogli da vide, šefe? Gledajte, naduvali su se razređivača i sada su na sedmom nebu. Ne znaju za sebe.”

„Pa neka je i tako”, rekoh odlučno. „Još uvek želim da popričam sa njima.”

Primitivši da sam se zauzeo za njih, momci se približiše lešu. „Krv ti jebem”, opsova onaj po imenu Keto. „Istina je, čoveče. To je Engin, nema šta!”

Iako su i psovka i iznenađenje bili iskreni, nisu delovali ubedljivo dolazeći iz njegovih usta.

„E, da me jebeš”, izgovori momak brišući sline rukavom džempera. „Stvarno su ga sredili.” Razočarano pogleda prijatelja. „Ej, Musti, mislim da si mi ti rekao da ima neku amajliju... na kojoj je zapisana zaštitna molitva, tako nešto. Čevsen molitva... Rekao si da ne može da umre, a? Da je otporan na metke?”

Musti obori glavu sa osećanjem krivice, kao da je ubio Engina sopstvenim rukama, a onda se najednom okrete prema meni. „Kako su ga ubili?”

„Nožem”, odgovorih ne bih li zapodenuo razgovor. „Neko je proburazio vašeg Engina.”

Kao osumnjičenom koji je upravo oslobođen optužbe, ote mu se uzdah olakšanja i povika na prijatelja. „Jesi li čuo ovo, Keto? Ubili su ga nožem. Molitva na amajliji važila je za metke, ali ne i za nož...”

„Znači, poznavali ste ga.” Moj ton nije bio ni zapovednički, ni prekoran, već zbunjen i žalostan, baš kao i njihov. Možda su stoga bez ustezanja odgovarali na moja pitanja.

„Pa naravno da jesmo.” Uzdržavajući se da pokaže osećanja, Keto odloži tarabuku. „Bio nam je kao stariji brat, kao otac. Bio je...”

„Bio je strašan dasa”, zaključio Musti. „Nikada više neće postojati neko kao on.”

„Ko bi imao razloga da ga tako mučki ubije?”

Ustuknuli su i pogledali me kao probuđeni iz dubokog sna. Odmotali su pogledom, isprva mene, a potom i dvojicu uniformisanih policajaca. U očima su im se nazirali strah i oprez.

„Momci, moje ime je Nevzat. Glavni inspektor Nevzat, iz odseka za ubistva. Ne optužujem vas. Samo želim da ulovim tipa koji je ubio Engina. Pošto vidim da ste mu bili tako bliski, morate da mi pomognete. U suprotnom, smrt vašeg 'velikog bate' će ostati neokajana.”

Sva trojica su zurila u staklasti pogled plavih očiju žrtve koja je ležala na tlu.

„Ta kopilad”, progundao Keto. „Uхватili su ga u zasedi, njega, brata Engina.”

Musti besno potvrdio klimanjem glave. „Zašli su mu iza leđa, bednici. Da su bili oči u oči sa njim, ne bi ni stigli da potegnu nož.”

Zvučalo je kao da znaju ko su ubice. Ako je tako, značilo bi da nam se posrećilo.

„O kome to govorite? Ko ne bi stigao ni da potegne nož?”

Svi, kao po prethodnom dogovoru, ponovo baciše pogled na uniformisane policajce. Prišao mi je onaj po imenu Keto. Smrdeo je, ali se nisam obazirao na to. Propeo se na prste i šapnuo: „Brate, jesi li ti pandur iz ovog kraja?”

„Nisam”, odvratio autoritativno.

Iako je izgledalo da ga je moj odgovor umirio, nije skidao pogled sa dvojice policajaca u uniformama.

„Hajde. Prošetajmo malo”, rekao pokazujući na pravac iz koga su došli. „Biće zgodnije da tamo porazgovaramo.”

Kako je napetost nestajala sa lica momaka, tako je rastao nemir u pogledima policajaca, ali se ni na to nisam obazirao, već sam samo dobacio Aliju: „Ti ostaješ ovde. Šefik iz odeljenja za uviđaje će se uskoro pojaviti sa istražnim sudijom. Pazi da nešto ne zabrljaju.”

„A ovi momci nemaju ni dom, ni nadu, ni budućnost”

Dok sam hodao uporedo sa njima, obuzelo me je čudno osećanje, kao da sam im otac. Da nije umrla, moja kći Ajsun bila bi njihovih godina. Tužno sam posmatrao trojicu momaka koji su me pratili. Oni, zapravo, nisu puno odudarali od ovog mesta. Kao da su bili deo ove smrdljive ulice i trošnih zgrada naslonjenih jedna na drugu. I ne samo ulice, već i ovog grada od koga vam se muti razum, ove novogodišnje noći u kojoj su se uskovitlali veselje i nasilje, ovog stanja obeleženog zagonetnostima i protivrečnostima...

„Imate li cigaretu?” upita Keto, prekinuvši mi tok misli. „Crkam za jednom, šefe.”

Htedoh da im kažem da ne pušim, i da ni oni ne bi trebalo, ali kada sam bolje razmislio, shvatio sam kako bi to zvučalo otrcano. Izvadih iz džepa dvadeseticu, koju mi ovaj ščepa iz ruke i pre nego što sam stigao da mu je pružim.

„Hvala, šefe! Bog vas blagoslovio.”

„Hej, ovo je zajednička lova.”

Momak sa piratskim povezom bio je taj koji se oglasio; zgrabio je Keta za članak i dobro ga prodrmusao. Uprkos svojoj krhkosti, Keto se branio.

„Pusti mi ruku... pusti, Pirano, ili ćeš zažaliti.”

Pirana nije delovao kao tip koga je lako pokolebati.

„Ne možeš tek tako da je drpiš. Plen je zajednički, dečko. Šef je dao novac svoj trojici.”

Imao je odlučan izraz lica nekoga ko je uveren u ispravnost svog stava.

„Tvoj prijatelj je u pravu”, rekoš podržavajući prosuđivanje uličnog derana. „Novac je zajednički, ali pre cigareta morate nešto da pojedete.”

„Čuo si ga, a?” reče Pirana ponovo drmusajući Keta. „Ako budeš drpisao kao prošli put, sjebaću te...”

Oko mu je besno sevalo, poput divlje zveri.

„Dosta s psovka!” dobacih. „Zar ne možeš da razgovaraš normalno?”

Postiđeno je žmirkao onim svojim preostalim okom.

„Mogu šefe, ali ne znate vi Keta...”

„O čemu bre pričamo? Svako ko sluša mogao bi da pomisli da sam te sj...” Proguta reč u poslednjem trenutku. „Da sam ti audio. Mi nismo loši jedan prema drugom, a i da jesmo, ne bi bilo namerno. Dosta više o tome. Lova je zajednička.”

Nesporazum je najzad bio izglađen, ili je bar tako izgledalo. Zaustavili smo se ispod ulične svetiljke ispred jedne od onih urušenih zgrada u Tarlabasiju koja je nekada najverovatnije bila dom naših sugrađana jermenskog ili grčkog porekla, a sada je zvrjala prazna i pretvorila se u ruinu.

„Tako.” Sva trojica se okupiše oko mene kao po komandi. „A sada, recite mi ko bi imao razlog da ubije Engina?”

Keto odgovori bez oklevanja. „Ihsan, a ko drugi, šefe?”

Ostala dvojica potvrdno klimnuvše glavom.

„Kockica Ihsan.”

„A ko je taj 'Kockica' Ihsan?”

Smestivši tarabuku između nogu, Keto dunu u promrzle šake.

„Ne znate Kockicu Ihsana? On je najveći ološ u kraju. I kuka-vica.”

„Gde je jazbina tog Ihsana?”

Štrokavom rukom pokaza zgradu ispred koje je ležalo telo.

„Eno je tamo, 'Klub Tarlabasista’...”

„A zašto bi Ihsan ubio Engina?”

Sva trojica su me sažaljivo pogledala.

„Ne shvatate, šefe.” Musti je iskoristio priliku da se umeša u razgovor. „Brat Engin je bio čovek iz 'Pravog kluba Tarlabasista'. Mislim na onaj Crnog Nizama...”

Bio sam potpuno sluđen.

„Samo momenat, ne zove li se mesto 'Klub Tarlabasista?'”

Istovremeno se nasmejaše.

„Ima dva kluba, šefe”, reče Keto. „Klub Kockice Ihsana se zove 'Klub Tarlabasista', a onaj Crnog Nizama 'Klub pravih Tarlabasista'. Crni Nizam ga je otvorio samo za inat onom bedniku Ihsanu.”

„Zašto? Šta je to Ihsan uradio Crnom Nizamu?” Osetih kako mi nešto hladno obasipa lice. Podigavši pogled, ugledao sam nebo prekriveno belim oblacima iz kojih su padale jedva primetne pahulje.

„Sneg!” oduševljeno povikaše momci. „Sneg, ljudi, pada sneg!”

Skakali su od sreće. Kao i njih, obuze me nekakva neobjašnjiva razdraganost. Doduše, samo na tren. Imamo žrtvu i nepoznatog ubicu; a ovi momci nemaju ni dom, ni nadu, ni budućnost.

„Elem”, rekoš prekidajući njihovu veselu ciku, „vratimo se sada našem poslu.”

„Našem poslu?” iznenađeno ponovi Musti. „Kom to 'našem poslu?’”

Pirana odgurnu svog pajtaša.

„Rešavamo slučaj ubistva, moronu. Još nisi ukapirao? Ovde smo da pomognemo šefu.”

„Naravno da ste tu da mi pomognete. A sad pričajte. Taj Crni Nizam, zašto je bio u sukobu sa Kockicom Ishanom?”

„Zbog žena, šefe”, produži Pirana. „Ta ženska je zavadila dva stara tarlabasijska mafijaša. Ali nije ona bila bilo ko, čoveče, već strava ribetina...”

Bog zna koliko je žena koju je nazvao „strava ribetinom” bila starija od njega. Ili je mislio da je njegovo razmetanje duhovito, ili je glumio nezgodnog dasu koji to sada i dokazuje.

„Ti kažeš da je ribetina, a ona je u stvari odron”, odbrusi Keto izazivački. „Prvo Kockica, onda Nizam... drugim rečima, obična

kurvetina. Uostalom, kako ono beše kažu? Ne veruj istanbulskom vremenu i istanbulskim ženama...”

„A u šta da verujemo?” zapita Pirana prasnivši u smeh. „Bolje brini o droljama kao što je ona koja te je ispilila.”

Stisnutih pesnica i grudi koje su se nadimale, Keto je ličio na pevcu spremnog za borbu.

„Ti to nešto o mom poreklu, dečkonja? Šta hoćeš da kažeš?”

Nešto se spremalo, bog bi znao šta.

„Šta se dešava klinici?” prekidoh ih. „Koji vam je đavo?”

Pirana podrugljivo iskezi svoje prljave zube.

„Ma ništa, šefe. Nego, njegova majka je zaposlena žena... zaposlena je u gradskom bordelu.”

Te reči kao da su manje kosnule Keta nego mene.

„Ja bar znam ko mi je majka, seronjo, što sa tobom nije slučaj. Kad čovek vidi kakav si kreten, mora da pomisli da su te napravila dva pедера.”

Ako je reč „kurva” bila prejaka, „peder” je napravila pravi dar-mar.

„Ti si bre peder”, reče Pirana, spremajući se da nasrne. Keto je međutim bio na oprezu; odskočio je unazad i iskoristio priliku da svog prijatelja odalami tarabukom po glavi.

„Joj!” zavapi Pirana, ali se brzo pribra. „E sad ću da te razjebem!”

Spremao se da skoči na Keta koji je zauzeo gard, ali sam stigao da ga zgrabim za ruku.

„Prestanite”, razdrah se na obojicu.

„Šta to dođavola radite? Ako me iznervirate, privešću vas obojicu.”

„Ali šefe, on me je prvi udario...”

„Ej, on i dalje brblja...”

Iako su se i dalje besno odmeravali, ustuknuli su kada su shvatili da ne govorim u prazno.

„Slušajte pažljivo”, progundah. „Dosta sranja. Jasno? Ja pitam, vi odgovarate. Jasno?”

Izuzimajući pijane povike koji su dopirali iz susednih ulica, vladala je skoro grobna tišina.

„Rekoh, jasno?”

„Jasno”, saglasi se Keto sagnuvši se da podigne tarabuku. „Jasno, šefe.”

Musti je, videvši šta je ostalo od tarabuke, brže bolje čušnuo violinu ispod kaputa, i složio se sa prijateljem.

Okrenuo sam se ka Pirani, koji je kao pobesneli bik nogama grebao tlo, ljut što nije stigao da udari Keta.

„Nisam čuo tvoje mišljenje?”

„I ja se slažem”, promrmlja poraženo.

Ponovo odmerih svu trojicu.

„Dobro, dogovorili smo se. A sad mi recite, ko je zaveo čiju žensku?”

Pirana je uzdahnuo.

„Ne žensku, šefe, već ljubavnicu, kurvu... Bila je sa Ihsanom, a posle sa Nizamom. Međutim, Nizam je postariji čovek, pa se ponovo spetljala sa ovim prvim. Istina, Nizam je Ishanu učinio mnogo usluga. Poslao je gomilu mušterija u njegov kockarski brlog...”

Ne bih li saznao što više detalja, pretvarao sam se da nemam pojma o čemu priča. „Koji to kockarski brlog?”

„Već smo vam rekli, šefe. 'Klub Tarlabasista’”, žustro dodade Keto. „Šta mislite da rade u takvim klubovima?”

„Kockaju se?”

Na licima im se ponovo pojavio onaj sažaljivi izraz.

„I te kako! Neki bi za samo jednu noć ostajali bez čitavog imetka i odlazili kući bez gaća.” Uputio je prekoran pogled ka drugom kraju ulice gde su nervozne patroldžije stajale pored Alija. „A to znaju i vaše kolege panduri. Zar vam nisu rekli?”

Nisam imao petlje da u ovom trenutku svaljujem krivicu na svoje kolege.

„Bilo kako bilo”, rekoh menjajući temu, „vratimo se ovom ubistvu. Zna li ime žene koju je Ihsan zaveo?”

„Kurva po imenu Silem..”

Namerno je naglasio reč „kurva.” Opazih da se Keto posti-deo.

„Mislio sam da smo se dogovorili da nema psovanja”, odvrati-h. „Pazite šta govorite.”

„Važi, šefe. Ta ženska Silem, ona vam se spetljala sa Ihsanom. Ali, Crni Nizam je dovitljiv pa je to prokljuvio. Jedne noći ih je iznenadio i ispalio na njih gomilu metaka, ali nije uspeo da ih sredi. Naravno, ni Ihsan nije naivan. Slutio je da tako nešto mo-že da se desi i bio je na oprezu. Ispraznili su po dva šaržera jedan u drugog, ali su obojica ostali nepovređeni. Kako god, Ihsan je uspeo da izvuče živu glavu, ali su od tada postali smrtni neprija-telji. Onda je Crni Nizam otvorio 'Klub pravih Tarlabasista', i to prekoputa Ihsanovog kluba. Usledilo je bezbroj sukoba. Svojim očima sam video kako je pre samo nedelju dana Kockica Ihsan na ulici, ispred kluba, pucao iz pištolja.”

„Ne kapiram. Zašto bi Ihsan pucao? Skinuo je žensku Niza-mu. Šta bi više hteo?”

Sva trojica su zapela da odgovore, ali je Keto bio najbrži.

„Pa zato što ga je Silem posle samo tri dana ostavila i vratila se Crnom Nizamu. Rekli smo vam, šefe. Ta žena je rospija...”

Postajalo je sve interesantnije.

„Pa, da li ju je Nizam primio natrag?”

Postiđeno oboriše poglede, kao da se radi o njima.

„Da sam bio na njegovom mestu, ja ne bih šefe”, najzad pro-muca Pirana.

„Sada ćete ponovo da pobesnite, ali šuška se da je Crni Ni-zam sklon pederastiji...”

„Nemoj tako da pričaš!” pobuni se Musti. „Crni Nizam je dobar čovek, zato je oprostio Silem...” Mora da je pomislio da njegove reči ne zvuče dovoljno ubedljivo, pa nastavi povišenim tonom: „On je voli. Šta je drugo mogao?”

Klateći se u mestu, oglasio se i Keto.

„Govori istinu, šefe. Crni Nizam nije imao izbora. Bio je zaljubljen u Silem. Oprostio joj je da ne bi završila na ulici. A malo ga je posavetovao i brat Engin...”

Pirana se unervozio zbog činjenice da su se ova dvojica okrenula protiv njega.

„Čoveče, vas dvojica samo pričate: Engin ovo, Engin ono, da vas neko sluša pomislio bi da je čovek bio svetac. A u stvari je bio samo običan nitkov, zar ne?”

„Povuci reč, dečko”, zagrme Keto. „Engin nije bio takav kao što pričaš.”

„Da možda ne lažem? Nije li vaš bata bio najbolji prijatelj onog pedofila berberina? Da, mislim na Mršavka Ziju. A i vodio vas je u njegovu berbernicu...”

„Prestani da se ponašaš tako nezahvalno!” Ovoga puta je Musti bio taj koji je prekorio Piranu. „Koliko puta ti je Engin tutnuo neku lovu? Platilo supu? A onaj pederčić Zija nije smeo ni da nas takne kada smo sa njim.”

„Ne slušajte ove glupandere, šefe. Samo zato što ih je Engin teošio, spremni su da vas slažu. Nije on bio tako bajan tip. I te priče o njegovoj hrabrosti i još koječemu su čisto sranje. Lično sam video kako mu je Kockica Ihsan pljunuo u facu, a on ćutke prešao preko toga...”

„To je laž”, umeša se Keto. „Zar nije pre dve nedelje Engin ubio od batina onog pokvarenjaka Ishana i neke njegove gorile ispred podruma pića? Bili smo tamo.”

Pirana je razdraženo udahnuo; široke nozdrve su mu se pušile.

„Jesmo, ali nije on prebio Ishana i njegove ljude, već Nizamovi bratanci. Okej, Engin je možda uputio udarac-dva, ali to je sve.”

Pogledao me je onim zdravim okom.

„Šefe, izmišljaju do bola. Engin nije bio ono što mislimo. Nešto drugo je bilo sa njim posredi. Ne pitajte me šta, ali nešto jeste.”

„Gde je živeo taj Engin?”

„S one strane ulice”, odgovori Pirana. „Tamo ima na stotine kuća.”

„Objasniću vam, šefe”, reče Keto pokazujući ka završetku ulice. „Idite u onom pravcu pa skrenite dole desno i siđite u Dolapder⁴. Mislim da je treća ulica iza crkve... broj 1.”

„Jeste, broj 1. Ali tuda ne može da se prođe, to je ćorsokak”, nasmeja se Musti. „I naziv je stvarno šaljiv: ’Gospodin ćorsokak.’”

„Jeste li često odlazili kod njega?”

„Nikada. Davao bi nam pare za klopnu i cigarete, ali nikada mu nismo prekoračili prag.”

Pirana se grohotom nasmeja. „Hajde, razvezite priču. Uzbuđljiva je.”

Ostala dvojica nisu obraćala pažnju na njegovu upadnicu, ali sam ipak morao da ih upitam: „Pa kako ste onda znali u kojoj kući živi?”

„Posle fajronta, pratili bismo ga do kuće.”

„Zašto?”

„Voleli smo da slušamo kako prepričava sve što se dešavalo u klubu.”

„Lažu, šefe”, reče osorno Pirana. „Davao im je lovu.” Prezrivo pogleda drugare. „Kažu da mu nikada nisu ušli u kuću, a i to je laž. Ponekada ne bi izlazili do svanuća. Istinu na videlo, drugari...”

Primitio sam kako Keto drhti, ali ne od hladnoće, već od besa, a možda i stida.

„U redu, čoveče”, povika. „Jeste, išli smo kod Engina. A kao da ti nisi išao kod berberina Zije? Da li je i to laž? Engin nam je bio kao stariji brat; nikada nije ništa pokušao. Ali, ti si bio Zijina kurva, zar ne? Naravno, dok ti još nisu izbili to oko. Zija, sa tobom u krilu...”

Nije stigao da završi rečenicu. Pirana je, iskoristivši trenutak moje nepažnje, naciljao pesnicom direktno u dečakovo lice.

„Ko je bio u čijem krilu, idiote?”

Udarac je bio prilično neprijatan, i ovome tarabuka ponovo ispade iz ruku.

⁴ Dolapder – deo četvrti Pera. (Prim. prev.)

„Jao!” zavapi, držeći se za nos. „Jebi se!”

Keto se previjao od bola, a krv poče da mu između prstiju curi niz članke. Međutim, čak ni krv nije ublažila Piranin bes, jer se spremao za novi nasrtaj.

„Dosta!” povikah raspalivši ga. „Prestanite!”

Izgleda da nisam bio svestan sopstvene snage jer se Pirana samo prevalio ulevo i srušio na tlo. Bio je to tužan prizor: od siline udarca skliznuo mu je povez, i tamo gde je trebalo da se nalazi desno oko, sada je zjapila crna rupa. Dok je Keto pokušavao da zaustavi krvarenje, hitro ga vrati na mesto, a Musti, koji nije bio ništa bolje od njih dvojice, poče da drhti od straha, ukopan u mestu. Osećao sam se kao zlotvor. Sažalio sam se, i pružio ruku Pirani.

„Hajde. Ustani.”

Uputivši mi pogled pun mržnje, munjevito se pridigao i sjurio niz ulicu.

Aliju to nije promaklo.

„Šefe!” uzviknuo je. „Šefe?”

Bio je napet, i jedva se suzdržavao da ne pojuri za Piranom. „Ostani gde si”, doviknuh, dajući mu znake da se smiri.

Čkiljava svetlost sijalice sa natrulle bandere ne bi nam bila od pomoći u potrazi za ovim odvažnim momkom koji je nestao u mračnoj ulici. Bilo je pametnije da pokušamo da Ketu zaustavimo krvarenje.

Ahmet Umit
ŠAPAT KROŠNJI U UKLETOJ ČETVRTI

Za izdavača
Dijana Dereta

Glavni i odgovorni urednik
Aleksandar Šurbatović

Likovno-grafička oprema
Dereta

Lektura i korektura
Dragana Peruničić

Prvo DERETINO izdanje

ISBN 978-86-6457-013-8

Tiraž
1000 primeraka

Beograd 2015.

Izdavač / Štampa / Plasman
DERETA doo

Vladimira Rolovića 94a, 11030 Beograd

tel./faks: 011/ 23 99 077; 23 99 078

www.dereta.rs

Knjižare DERETA

Knez Mihailova 46, tel.: 011/ 26 27 934, 30 33 503

Banovo brdo, Dostojevskog 7, tel.: 011/ 35 56 445, 30 58 707

CIP – Каталогизacija y publikaciji
Nародна библиотека Србије, Београд

821.512.161-31

УМИТ, Ахмет, 1960-

Šapat krošnji u ukletoj četvrti/Ahmet Umit;
prevod sa turskog Miloš Mitić i Aleksandar Šurba-
tović. – 1. Deretino izd. – Beograd: Dereta, 2015
(Beograd: Dereta). – 432 str.; 20 cm. – (Biblioteka
IN)

Prevod dela: Beyoğlu'nun en güzel abisi/Ahmet
Ümit. - Tiraž 1.000.

ISBN 978-86-6457-013-8

COBISS.SR-ID 215757580